

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Traballo Final de Mestrado (TFM)	Código	615525031	
Titulación	Mestrado Universitario en Políticas Sociais e Intervención Sociocomunitaria			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	12
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da SaúdeDereito PúblicoDidácticas Específicas e Métodos de Investigación e Diagnóstico en EducaciónEconomíaFisioterapia, Medicina e Ciencias BiomédicasPedagogía e DidácticaSocioloxía e Ciencias da Comunicación			
Coordinación	Espiñeira González, Keina Raquel	Correo electrónico	keina.espineira@udc.es	
Profesorado	Arias Rodríguez, María Alicia Brandariz Garcia, Jose angel Carril Vázquez, Xosé Manuel Cobo Bedia, Rosa Depalma Ungaro, Renee Diz Reboredo, Carlos Docampo García, Manuel Domínguez Rodríguez, Antía Espiñeira González, Keina Raquel Fernández Bessa, Cristina Fernández Suárez, Mónica Belén Golías Pérez, Montserrat Martínez Buján, Raquel Moré Corral, María Paloma Oso Casas, Laura Otero Enriquez, Raimundo Perez Carames, Antia Piñeiro Aguiar, Eleder Rodríguez Barcón, Alberto Serantes Pazos, Araceli Teasley Severino, Cathryn Varela Candamio, Laura Vilar Rodriguez, Margarita	Correo electrónico	alicia.arias.rodriguez@udc.es jose.angel.brandariz@udc.es xose.manuel.carril.vazquez@udc.es rosa.cobo@udc.es r.depalma@udc.es carlos.diz@udc.es manuel.garcia.docampo@udc.es a.drodriguez@udc.es keina.espineira@udc.es c.fernandezb@udc.es belen.fernandez.suarez@udc.es montserrat.golias@udc.es raquel.bujan@udc.es paloma.more@udc.es laura.oso@udc.es raimundo.otero@udc.es antia.perez@udc.es eleder.pineiro.aguiar@udc.es alberto.barcon@udc.es araceli.serantes.pazos@udc.es cathryn.teasley1@udc.es laura.varela.candamio@udc.es margarita.vilar.rodriguez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta guía corresponde ao exercicio de elaboración e defensa pública dun traballo fin de mestrado, de carácter obrigatorio			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A1	CE1 - Determinar as dimensións e categorías axeitadas para o diagnóstico e a análise científica das situacións de exclusión social.
A2	CE2 - Interpretar os feitos e as políticas sociais desde os distintos paradigmas teóricos vixentes na análise da exclusión.
A3	CE3 - Diseñar e desenvolver procesos de observación e documentación para o estudo das políticas e os sistemas de benestar social.
A4	CE4 - Recompilar e interpretar a información suficiente para chegar a diagnósticos fiables sobre os riscos de exclusión e os factores de vulnerabilidade social.
A5	CE5 - Interpretar as situacións e os procesos de marxinação social e económica de colectivos desde unha perspectiva histórica e macroestrutural.

A6	CE6 - Avaliar a capacidade e eficacia das medidas de intervención para corrixir ou previr situacións e procesos de exclusión social.
A7	CE7 - Identificar e valorar a posibilidade de intervención e prevención en procesos de conflictividade social.
A8	CE8 - Identificar procesos e factores de cohesión social, e deseñar medidas para a súa potenciación.
A9	CEM1 - Demostrar coñecementos avanzados sobre os principais movementos migratorios ao longo da historia e a súa relación con procesos de conflictividade e de cohesión social nas sociedades de orixe e destino
A10	CEM2 - Dominar as principais ferramentas conceptuais e técnicas que permiten definir un colectivo e unha problemática migratoria como obxecto de estudo e análise.
A11	CEM3 - Demostrar un coñecemento avanzado e crítico sobre as teorías e os debates académicos actuais de maior relevancia sobre as dinámicas migratorias e os procesos de integración dos colectivos migrantes.
A15	CEG1 - Demostrar coñecementos avanzados sobre a evolución histórica da discriminación das mulleres e dos marcos ideolóxicos e teóricos que xustifican e confrontan as desigualdades de xénero.
A16	CEG2 - Dominar as ferramentas conceptuais e metodolóxicas para identificar e analizar os mecanismos de exclusión e a vulnerabilidade vinculados ás áncoras patriarcais do sistema social.
A17	CEG3 - Aplicar a perspectiva de xénero como enfoque epistemolóxico e metodoloxía de investigación e de intervención sobre a realidade social.
A21	CEE1 - Explicar os procesos de exclusión vinculados ás transformacións da estrutura familiar e por idades das sociedades.
A22	CEE2 - Manexar ferramentas conceptuais e metodolóxicas para a análise da vulnerabilidade asociada a formas de convivencia e a determinados grupos de idade.
B1	CB1 - Demostrar coñecementos avanzados, de carácter multidisciplinar, para a investigación e o exercicio profesional no ámbito da exclusión social.
B2	CB2 - Aplicar e integrar os coñecementos a contornos e problemas emerxentes e indefinidos, na práctica investigadora e profesional.
B3	CB3 - Seleccionar o marco científico adecuado para avaliar as evidencias dispoñibles e postular hipóteses razoadas sobre a avaliación previsible dos feitos sociais estudados.
B4	CB4 - Identificar os dilemas éticos e a responsabilidade social tras os retos formulados na práctica profesional e investigadora.
B5	CB5 - Comunicar con claridade os coñecementos e problemas científicos sobre os que se traballa tanto a un público non experto como de especialistas.
B6	CB6 - Posuír e comprender coñecementos que proporcionen unha base ou oportunidade para ser orixinais no desenvolvemento e/ou a aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B7	CB7 - Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B8	CB8 - Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B9	CB9 - Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.
B10	CB10 - Que os estudantes manexen as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
B12	CB12 - Manter responsabilidade e compromiso co desenvolvemento profesional continuo de forma autónoma.
B13	CX1 - Comprender e integrar coñecementos complexos para traducilos en propostas de investigación e programas de intervención en contextos sociais problemáticos.
B14	CX2 - Realizar unha análise crítica da realidade social e do desenvolvemento profesional vinculada aos feitos sociais sobre os que se traballa.
B17	CX5 - Elaborar e defender informes, proxectos e memorias no campo das ciencias sociais.
B18	CX6 - Valorar a adecuación das distintas ferramentas teóricas, metodolóxicas e técnicas ás preguntas e os obxectivos específicos formulados sobre a realidade social e as políticas sociais.
B19	CX7 - Dar respostas innovadoras e orixinais ante situacións problemáticas emerxentes relacionadas coa exclusión social.
C3	CT3 - Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	CT4 - Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía respectuosa coa cultura democrática, os dereitos humanos e a perspectiva de xénero.

C5	CT5 - Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	CT6 -Adquirir habilidades para a vida e hábitos, rutinas e estilos de vida saudables.
C7	CT7 - Desenvolver a capacidade de traballar en equipos interdisciplinares ou transdisciplinares, para ofrecer propostas que contribúan a un desenvolvemento sostible ambiental, económico, político e social.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Integrar os coñecementos adquiridos para aplicalos a unha contorna de traballo no terreo das políticas sociais e a exclusión social.	AM1	BM1	CM3
	AM2	BM2	CM4
	AM3	BM3	CM5
	AM4	BM4	CM6
	AM5	BM6	
	AM6	BM7	
	AM7	BM13	
	AM8	BM14	
	AM9	BM17	
	AM10	BM18	
	AM11	BM19	
	AM15		
	AM16		
	AM17		
AM21			
AM22			
Capacidade de presentar e defender os resultados do traballo ante un público profesional.	AM4	BM5 BM9 BM14 BM17 BM19	CM6 CM7
Capacidade de emitir unha valoración propia fundamentada, á vez que consciente das limitacións das que parte.	AM2 AM4 AM5 AM7 AM8	BM6 BM8 BM13 BM14 BM19	CM5
Capacidade para a aprendizaxe autónoma continua.	AM3 AM4 AM8	BM8 BM10 BM12 BM17	CM3 CM5 CM7

Contidos	
Temas	Subtemas
Obxectivos do traballo de investigación (TFM)	<ul style="list-style-type: none"> - Estudo de calquera ámbito das políticas sociais e a intervención social. - Estará dirixido, preferentemente, á resolución dun problema real. - Integrar os coñecementos adquiridos durante a etapa formativa. - Emitir unha valoración propia e fundamentada sobre o tema central de estudo que reflexe as responsabilidades éticas e sociais implícitas.

Desenvolvemento do TFM	<ul style="list-style-type: none"> - A memoria debe realizarse aplicando o proceso de investigación científica e demostrar que se adquiriron as competencias do título. - Desenvolvemento autónomo das habilidades críticas, analíticas e creativas do/a alumno/a - Dúas opcións: <ul style="list-style-type: none"> (i) A realización vinculada a unha práctica desenvolvida no período de prácticas en empresas ou institucións; (ii) a realización dun proxecto de investigación orixinal partindo dunha idea propia ou a proposta do profesorado que dirixa o TFM. - A memoria será realizada baixo a supervisión dun/ha titor/a asignado/a.
Defensa do TFM	<ul style="list-style-type: none"> - Capacidade para comunicar as súas ideas ante un público experto. - A memoria de Fin de Mestrado será defendida polo/a alumno/a ante unha comisión de expertos/as

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Presentación oral	B1 B5 B6 B7 B8 B9 B12 B13 B17 C6	1	2	3
Recensión bibliográfica	A2 A3 A4 A5 B3 B6 B7 B8 B10 B13 B14 B18 C5 C7	0	50	50
Investigación (Proxecto de investigación)	A9 A8 A7 A6 A5 A4 A3 A2 A1 A10 A11 A15 A16 A17 A21 A22 B19 B18 B17 B14 B13 B12 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C3 C4 C5 C6 C7	0	237	237
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	Preparación e realización dunha presentación para a defensa pública do TFM diante do tribunal.
Recensión bibliográfica	Lectura, síntese e análise crítica de textos para a elaboración do marco teórico do TFM
Investigación (Proxecto de investigación)	<p>Realización e defensa pública dun traballo escrito que desenvolva e demostre os coñecementos adquiridos no máster, aplicados a un tema concreto relacionado coas especialidades do Máster. Trátase dun traballo que se realizará baixo a supervisión dun/a titor/a asignado.</p> <p>A información sobre o seu procedemento e defensa, será publicada no Moodle, e comunicada aos/as estudantes a través do correo da UDC.</p>

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

<p>Investigación (Proxecto de investigación) Presentación oral</p>	<p>Atención personalizada Coordinación dos TFMs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A información sobre o proceso e prazos para a realización e defensa do TFM, así como outros temas de interese serán publicados e comunicados pola coordinadora dos TFMs a través das vías institucionais: Moodle e correo electrónico da UDC. - Dende a coordinación realizaranse titorías grupais para informar o proceso de realización e defensa do traballo. Levaráanse a cabo titorías virtuais para favorecer a participación do alumnado en liña. Para ambas modalidades abrirase un foro na plataforma Moodle, co obxecto de resolver calquera dúbida sobre o proceso de realización e defensa do TFM. <p>Atención personalizada dirección dos TFMs:</p> <ul style="list-style-type: none"> - O Traballo de Fin de Máster, realizarase baixo a supervisión dun/a director/a. (Tamén se admite a co-dirección) - O/a director/a ocuparase de guiar ao/á estudante no proceso de realización da investigación. - Antes da presentación ou defensa pública do TFM, o/a director/a terá que emitir a súa conformidade a través da secretaría virtual nas datas previstas. - A vía de comunicación e o calendario, será o establecido entre o/a estudante e o seu director/a. <p>A titorización do alumnado en modalidade en liña, realizarase de maneira virtual, mediante os sistemas establecidos entre o/a alumno/a e o/a director/a de o traballo.</p>
--	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Investigación (Proxecto de investigación)	A9 A8 A7 A6 A5 A4 A3 A2 A1 A10 A11 A15 A16 A17 A21 A22 B19 B18 B17 B14 B13 B12 B10 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C3 C4 C5 C6 C7	Realización dun traballo de investigación, no que se demostre o desenvolvemento das competencias, obxectivo da memoria final do máster. Isto é, que a memoria realizada e defendida reflicta os coñecementos adquiridos durante o período de formación, a capacidade do/a alumno/a para aplicar os devanditos coñecementos, a capacidade para fundamentar unha valoración propia e responsable, e o pensamento analítico e crítico dentro das temáticas do mestrado.	80
Presentación oral	B1 B5 B6 B7 B8 B9 B12 B13 B17 C6	Exposición obrigatoria do Traballo de Fin de Máster. Será realizada polos estudantes en sesión pública e antes unha comisión ou tribunal formada polo profesorado do Master e designada pola Coordinación dos TFMs. O calendario de defensas, a composición dos tribunais e a organización e estrutura do acto público será comunicado desde a coordinación, unha vez establecido.	20

Observacións avaliación
<p>Para ser avaliado/a do traballo fin de mestrado será necesario:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ter superados o resto de créditos do máster (materias e período práctico) 2) realizar a matrícula. 3) ter asignado un tema central ou título e un/a titor/a. <p>O calendario de defensa pública e de convocatorias dispoñibles axústanse ás condicións que establece anualmente a Universidade da Coruña, para todas as titulacións de posgrao. O calendario e procedemento é común para o alumnado presencial e online. O alumnado online, que non poida acudir presencialmente o acto de defensa, deberá contactar coa coordinación para a súa presentación a través de ferramentas virtuais.</p> <p>As recomendacións para a súa elaboración e defensa, serán publicadas pola coordinación dos TFMs, a través das vías institucionais: Moodle e correo electrónico da UDC.</p> <p>Os traballos plaxiados, total ou parcialmente, merecerán o suspenso inmediato. Todos os aspectos relacionados con "dispensa académica", "dedicación ao estudo", "permanencia" e "fraude académico" rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC</p>

Fontes de información

Bibliografía básica

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Fontes de información e técnicas estatísticas para a análise das políticas sociais/615525007

Dimensión ética e procesos educativos na acción social/615525004

Políticas sociais en perspectiva comparada/615525001

Técnicas cualitativas para a análise dos discursos e as realidades sociais/615525008

Identidade, alteridade e interseccionalidade/615525006

Modelos de provisión do benestar/615525003

Pobreza e desigualdade: debates, medicións e identificación de grupos en risco de exclusión/615525005

Deseño, xestión e avaliación de políticas sociais/615525009

Austeridade e precariedade na era da globalización/615525002

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Deseño de proxectos e traballos de investigación/615525029

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías